

nekrolog

ZEMŘEL DOC. MUDr. ANTONÍN HLAVA, CSc.

Ve čtvrtek dne 5. dubna 2007 po kruté nemoci navždy opustil naše řady jeden z nejvýznamnějších českých radiologů doc. MUDr. Antonín Hlava, CSc. Narodil se 8. ledna 1931 v Benešově u Semil, v roce 1950 složil maturitu na gymnáziu v Pardubicích a pak studoval na lékařských fakultách v Hradci Králové a v Brně. V letech 1956–1962 pracoval na místě sekundáře

interního oddělení v Ústí nad Orlicí a potom nastoupil na rentgenové oddělení v Pardubicích. Od roku 1967 až dosud pracoval na Radiologické klinice LF a FN v Hradci Králové.

Podrobně zhodnotit obsáhlou vědeckou a lékařskou činnost doc. Hlavy je nelehkým úkolem. Byl průkopníkem vaskulární intervenční radiologie. Zveřejnil okolo 250 publikací o katetrizaci srdce, vrozených a získaných vadách srdce, předoperačních embolizacích tumorů ledvin a o léčebných uzávěrech pánevních tepen při krvácení urogenitálního traktu. V roce 1972 začal vyšetřovat věnčitě tepny a v roce 1988 provedl první koronární angioplastiku v Hradci Králové.

Jako autor, spoluautor či editor se podílel na čtyřech monografiích. Za monografii „Intervenční radiologie“ mu byla udělena cena rektora Univerzity Karlovy za rok 1996. Dále byl oceněn cenou rektora Univerzity Palackého v Olomouci za nejlepší výukový videofilm na festivalu Akademia film Olomouc 1982. Nebývalý byl jeho zájem o historii české medicíny zúročovaný monografickou činností.

V očích kolegů zůstane osobnost Antonína Hlavy vzorem v akademickém pojetí přístupu k medicíně. Byl to lékař, na jehož lidský způsob jednání vděčně vzpomíná řada pacientů a spolupracovníků, vědec a v neposlední řadě vynikající a zapálený učitel, výborný řečník a mistr psaného slova, iniciátor vzniku série monografií, které spatřily na klinice světlo v posledních deseti letech. Přístup ke studentům mu byl po léta odpírán. O to více se vrhl do výuky v devadesátých letech minulého století, kdy se stal vedoucím Katedry radiologie a nukleární medicíny LF. Je právě jeho významnou zásluhou, že zvýšený zájem o obor diagnostické a intervenční radiologie přivedl na kliniku mnoho mladých a schopných lékařů.

Mezi Tondovy koníčky patřilo zahradničení, zvláště skleníky s kaktusy. S velkou láskou se věnoval třem vnoučatům; oporou mu vždy byla jeho žena Sylva, taktéž lékařka. Krutá nemoc mu nedovolila dokončit v pořadí již druhou monografii o historii české medicíny, na které, dokud mu to jeho zdravotní stav jen trochu dovoľoval, s vůlí jemu vlastní intenzivně pracoval. Sdělení o počátcích české rentgenologie, přednesené předsedou RS ČLS JEP prim. MUDr. Markem Mechlem, Ph.D. na letošním evropském radiologickém kongresu, na kterém Tonda spolutaťsky tolik pomohl, se stane pro mnohé z nás nezapomenutelným. Jen další drobný důkaz o velikosti jeho osobnosti. Toníku, jsi stále s námi.

*Za kolektiv spolupracovníků
Radiologické kliniky LF a FN v Hradci Králové
prof. MUDr. Pavel Eliáš, CSc.*

NAVŽDY NÁS OPUSTIL DOC. MUDr. ANTONÍN HLAVA, CSc.

Dne 5. dubna 2007 vydechl naposled po mnohaletém utrpení, které mu přivodila neuvěřitelná řada vážných onemocnění a jejich soustavná a málo nadějná léčba a operační pokusy o jejich léčení, významný člen České radiologické společnosti a náš jediný oborový historiograf „Toníček“ Hlava. Byl uznávaný a odborně i lidsky milovaný všemi, kdo sledovali jeho odborný vzestup a přínos, o němž jsme v časopise referovali nedávno u příležitosti jeho pětasedmdesátin (Čes Radiol 2006; 60, 187).

Doc. Hlava se vynořil na odborné radiologické scéně počátkem 60. let minulého století jako člen kliniky radiologie tehdejší Vojenské akademie v Hradci Králové – a ihned upoutal oprávněnou pozornost a sympatie svým vystupováním a jednáním a zejména mimořádnou pracovitostí a odbornými aktivitami na úsecích, do té doby málo zpracovávaných a u nás průkopnických. Zpracovával mimo jiné aktuální tematiku předoperačních tepenných embolizací, především zhoubných nádorů ledvin i další vaskulární problematiku. Mimořádný ohlas měla série jeho didaktických pomůcek včetně naukově–populárních filmů z oboru, zaměřených i na pracovní kategorii radiologických asistentů, dlouholeté půso-

bení v komisi Společnosti pro moderní směřování radiologie v tehdejší Československu a jím iniciativně vydávané „Konspекty“ – vycházející tiskovou formou – a jeho narůstající zájem o historii oboru, podnícený blízkým se storočím objevu paprsků X. Do toho trvalého vzestupu Hlavovy aktivity zasáhly dvě negativní okolnosti, a to velmi zásadně: politická perzekuce po událostech roce 1968, která probíhala na hradecké fakultě v rámci „normalizace“ snad nejkrutěji v celé republice a jíž ztratil Tonda mnoho užitečného času i možnost logického odborného postupu. S tím vším se dovedl s oprávněným pocitem křivdy a podporou stejně slušných lidí kolem sebe vyrovnat. Druhý řetězec – zdravotních problémů – však byl nad jeho síly a o Toníčka nás (i jeho rodinu) připravil. Teprve budoucnost v plném rozsahu ukáže, že to je ztráta nenahraditelná, která nás mezi jiným připravila o možnost zpracování radiologie u nás, k nimž shromáždil unikátní podkladový materiál. Jeho první díl, monograficky zpracovávající běh dějů do roku 1918 se tak už pokračování nedočká. Ke hluboké ztrátě lidské se tak druží neméně hluboká ztráta odborná.

prof. MUDr. Jaromír Kolář, DrSc.